

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2004-3043

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kauppinen, Timo M.			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Asuinalueen ja perhetaustan vaikutukset helsinkiläisnuorten keskiasteen tutkintojen suorittamiseen			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Väitöskirja	Aika-Datum-Month and year 2004-12-04	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 223 s.	
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tässä tutkimuksessa selvitettiin, kuinka asuinalueen ja perheen ominaisuudet vaikuttivat nuorten keskiasteen tutkintojen suorittamiseen Helsingissä 1990-luvulla. Lisäksi selvitettiin koulumenestyksen ja eräiden koulun ominaisuuksien vaikutuksia.</p> <p>Aineistona käytettiin Tilastokeskuksessa muodostettua yksilötason rekisteriaineistoa sekä alueita kuvaavia tilastotietoja. Pääasiallinen yksilöaineisto kuvasi vuosina 1991 - 95 peruskoulun päättöikäisiä olleita helsinkiläisiä nuoria, ja siinä oli 10906 havaintoa. Selitettävänä olivat keskiasteen tutkinnon suorittaminen ja suoritettujen tutkinnon tyyppi, jossa vaihtoehtoina olivat ylioppilastutkinto ja muu keskiasteen tutkinto. Tutkimusmenetelmänä oli tilastollinen mallintaminen ja mallityyppinä monitasoinen logistinen regressio.</p> <p>Perhetaustalla oli vahva vaikutus keskiasteen tutkinnon suorittamiseen ja etenkin suoritettujen tutkinnon tyyppiin. Vanhempien koulutustaso oli erityisen merkittävä taustatekijä. Suuri osa perhetaustan vaikutuksesta tutkintoihin selittyi sen vaikutuksella peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvoon, jolla puolestaan oli vahva vaikutus tutkintoihin. Sekä perhetaustalla että keskiarvolla oli myös itsenäistä vaikutusta keskiasteen tutkinnon suorittamiseen ja tutkinnon tyyppiin.</p> <p>Keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuudessa ja ylioppilastutkinnon osuudessa tutkinnoista oli selviä alueellisia eroja. Keskiasteen tutkinnon suorittamista selitettäessä nämä alue-erot selittyivät nuorten erilaisilla perhetaustoilla eri alueilla. Asuinalueella ei havaittu olleen vaikutusta siihen, suorittavatko nuoret keskiasteen tutkinnon. Sen sijaan suoritettujen tutkinnon tyyppiä selitettäessä alueiden välinen vaihtelu ei selittänyt täysin perhetaustojen erojen huomioon ottamisella. Tutkituista asuinalueen ominaisuuksista väestön koulutusrakenteen osoittautui voimakkaimmaksi vaikutuksiltaan. Korkean koulutustason alueilla ylioppilastutkintojen osuus tutkinnoista oli keskimääräistä suurempi perhetaustan alue-erojen huomioon ottamisen jälkeenkin. Matalan koulutustason alueet eivät sen sijaan poikenneet vaikutuksiltaan keskimääräisistä alueista, eli koulutusrakenteen vaikutus oli epälineaarinen. Koulumenestykseen asuinalueella ei ollut vaikutusta. Asuinalueen väestön koulutusrakenteen selitysvoima oli yksilöiden välistä vaihtelua selitettäessä selvästi vähäisempi kuin perhetaustan selitysvoima, mutta perhetaustan erojen huomioon ottamisen jälkeen jäljelle jääneen alueiden välisen vaihtelun ylioppilastutkintojen osuudessa koulutusrakenteen selitti hyvin.</p> <p>Koulun ominaisuuksien vaikutuksia tutkittaessa havaittiin yläasteen koulun oppilaiden sosioekonomisella taustalla olleen vaikutusta vuosina 1995 - 98 peruskoulun päättäneiden helsinkiläisten nuorten peruskoulun jälkeen aloitetun opiskelu-uran tyyppiin. Tämä kouluvaikutus välitti havaittua asuinalueen väestön koulutusrakenteen vaikutusta. Myös kouluvaikutuksen selitysvoima yksilöiden välisen vaihtelun selittäjänä oli selvästi heikompi kuin perhetaustan selitysvoima.</p> <p>Tulokset osoittavat aiempien tutkimusten tapaan koulutustulosten olevan yhteydessä perhetaustaan. Myös asuinalueella ja koulun oppilasrakenteella on tämän tutkimuksen perusteella Helsingissä jonkin verran merkitystä peruskoulun jälkeisen uran kannalta. Huono-osaisimmilla alueilla ei kuitenkaan havaittu olevan vaikutusta, mikä saattaa osaksi johtua Helsingissä harjoitetusta alueellisen segregaaation ehkäisemiseen tähänneestä asuntopolitiikasta, jonka avulla on voitu välttää huono-osaisuuden äärimmäinen keskittyminen alueellisesti.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords asuinalueet - vaikutukset - koulutus perhetausta - keskiasteen koulutus - nuoret alueelliset erot - Helsinki			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information Tutkimuksia - Helsingin kaupungin tietokeskus 2004:6 ISSN 1455-724X			